

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Opvs De Iudiciis Divinis, Qvae Devs In Hoc Mvndo Exercet

Accessit index concionatorius in omnes totius anni dies Dominicos &
Festos, ab ipso Auctore confectus

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1651

Capvt XXXIV. Decima sexta morborum caussa, vt eoru[m] occasione mens
excitetur, ad æternæ vel supplicia, vel gaudia consideranda.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45701

lore, sed vincere eum atq; opprimere exientis. Sed haud scio, inquit, an dicat aliquis ipsum illud quod pugnat, quod gemit, si malum dolor non est cur necesse est gemere, & pugnare? Quia enim omnia, qua non sunt mala, molestia quoq; omni non carent, sed sunt pleraq; noxa quidem magna & pernicie priuata, quia non sunt turpia: contra natura tamen mansuetudinem lenitatemq; opposita sunt, & infesta per obscuram quamdam & necessariam ipsius natura consequentiam. Hac ergo vir sapiens tolerare & cunctari potest: non omnino sensum sui amittere potest: ἀναλυσία enim atq; ἀπάθεια nō meo tantum, inquit, sed quorundam etiam ex eadem porticu prudentiorum hominū, sicuti Panatij grauis atque docti viri, improbata abjectaq; est. Hucusque Philosophi progressi sunt, natura duce. Diuina gratia altioris est indolis, ad altiora ducit, morbosque docet nobilioribus cauffis mitigari.

C A P V T XXXIV.

Decima sexta morborum caussa, ut eorum occasione mens excitetur, ad aeterna vel supplicia, vel gaudia consideranda.

Nter maximè paradoxa videri potest, Nihil morbis esse salubrius: quid enim saluti cum morbis, à quibus salus tollitur? Quod sanè ita est, si de salute corporis agatur. Sin autem de vera aeternaque salute disputemus, profectò ita est: Nihil morbis salubrius reperitur. Per morbos enim & exitia summa euitamus, & accendimur ad salutem maximam non solùm mente expendendam, verùm etiam cum ingenti mentis gaudio expectandam. Duo namque sunt, quae hominem à profundo peccatorum extrahunt, vis, magnitudo, atque aeternitas suppliciorum; itemque immensitas praemiorum, quae manet fideliter laborantes. Nemo clariùs potest animo comprehendere, quid sit Infernus, quàm qui dolorem non animo dumtaxat concipit, sed membris etiam ipsis percipit. Aliud est, onera portantes intueri; aliud sarcinam ipsam humeris impositam gestare. Meditantur multi cum horrore cruciatus, qui sunt in inferno; sed vtique maiore id sensu faciunt, qui morbos suos,

suos, quos, experiuntur carni suæ infixos, cum cruciatibus illis conferunt. Et cogitet, qui decumbit, quàm graue sit, alligari lecto? cogitet, quàm sæpe immensos dolores renibus, lateribus, cordi ipsi inhærentes persentiscat? cogitet, quoties optet, si nox est, oriri diem; si dies, venire noctem? quàm calidis votis cupiat, morbi periodum transiisse? Et tamen hæc omnia, nihil sunt, si cum futuris comparentur. Quæ tanta morbi vilius potest esse acerbitas, si ad flammæ medullas intimas penetrantis inæstimabilem acerbiter æstimeretur? Sæpe igitur, qui æger, solus, in doloribus cubat, secum reputat: Si hæc pati non possum, quomodo patiar infernum? Si nequeo tolerare febrilem ardorem, quomodo tolerabo gehennam ignis? cùm illud legatur: *Quis poterit habitare de vobis, cum igne deuorante? Quis habitabit ex vobis cum ardoribus sempiternis?* Sic ratiocinantur, & peccata detestantur, maluntq; pati per annum, quàm per sæculum, qui nõrunt morbis vti peccatores.

Isa. 33. 14.

II.

Pius lib. 3.
Ord. Præd.
Anno 1465.

Quæ cogitatio etiam alias animas sanctiores multùm confirmauit. Anno 1465. die 23. Nouembris supremum diem suū obiit, altissimo ducum Saffoix sanguine nata Margaretha, Montfortensis Comitissa. Ad eum diem, ne improuisus esset, prudens femina dudum se se antea parauerat. Nam vt se DEO sacram esse meminisset, D. Dominici habitu tecta incedebat, sæculi pompis ex animo abdicatis. Neque contenta fuit, splendorem mundi muliebris abiecisse, interiorem ornatum vt ascisceret, tenero corpusculo tunicam è cilicio molestam iniecit. Dies laboribus sanctis, noctes totas sanctis orationibus impendebat. Ita sollicita Numini seruiebat. Sed addidit ei DEVS, nescio quas podagræ pedicas, quæ eam à diuinis seruitijs impedire videbantur. Quare pia femina duo identidem sibi à superis roganda censuit; & vt preces essent valentiores, non DEVM dumtaxat, sed etiam Dei parentem rogauit. Primum erat, incolumitas nepotis sui, postea Cyprorum regis; alterum, vt podagræ cruciatus, apud se, mitigarentur. Decumbebat tunc grauitè nepos illius, & iam ad extrema venerat, cùm illa ipsa nocte, quæ credebatur moriturus, iudicio & prognosi medicorum, Cali Imperatrix MARIA, comite S. Catharina Senensi, clara se in luce illi visendam præbens,

his

his eam verbis affata est: *Margaretha, quid optas? tuamne fieri, aut DEI potius voluntatem?* Non longa deliberatione opus erat. Illico igitur, animo promptissimo respondit: *Vig, DEI fieri voluntatem.* Mox igitur Deipara adjecit: *DEI voluntas est, ut nepos tuus, adhuc ad bene moriendum imperatus. sanitatem recuperes; tu autem vsq, ad finem vita tua podagra doloribus crucieris.* Hac voce audita, exclamavit Margaretha: *Benedictus DEVS in aeternum, dummodo DEI in me, & non mea voluntas impleatur.* Nemo intra tam breue temporis spatium vel plus docuit, vel plus didicit. Quoties enim cumque postea in morbi ardore posita à visitantibus interrogabatur, *quo loco res illius sita essent?* respondit, *optimo. Quia voluntas DEI in me completur.* Quod non est aliud dicere, quàm: *Sicut Domino placuit, ita factum est, sit nomen Domini benedictum.* Iob. 1. 21.

Sic sentire, sic loqui, qui discunt ægrotantes, proximi sunt perfectioni, omnesque morbi molestias, quas sustinent, æquo animo exhauriunt; cogitant enim hos corporis dolores, non diutiùs, quàm vitam istam duraturos; adeoque longè esse tolerabiliores, quàm eos, qui impatientes manent, nullumque sunt finem habituri. Si igitur voluntas DEI est, ut patiamur, nec potest voluntas DEI vim pati, nonne præstat ad tempus tolerare, quàm tolerare aeternum? Quod ipsum discimus, dum, quod ad tempus toleramus, tam grauitè sentimus: quid enim sentiremus, si sciremus & videremus, sine fine, sine termino sentiendum? At quidquid hinc patimur; si volentes patimur, ad tempus dumtaxat patimur. Quia in vita beatorum nihil est eorum, quæ in his terris molestiam miseriamque pariunt. Siquidem *absterget DEVS omnem lachrymam ab oculis eorum: & mors ultra non erit, neq, luctus, neq, clamor, neq, dolor erit ultra: quia prima abierunt.* Apoc. 21. 4. Multa sunt in hac vita lachrymis deflenda, labor, dolor, morbi, variae calamitates; sed per has monemur, ut futuras ærumnas magis æstimemus, vbi erit fletus & stridor dentium; earumque loco aspiremus ad illam vitam, in qua omnes lachrymæ cessabunt, quia & causæ illarum aberunt, non enim ibi erunt peccata, non persecutores, non morbi, non dolores, non tristitia, non anxietates, quæ omnia extra cælum manebunt, in quod nihil

III.

nihil ingredi potest, quod statim illum felicitatis turbet. His talibus cogitationibus consolatur se ægrotus, præsentis dolores omnes libenter contemnens, ut effugere possit eos, quorum magnitudinem colligit ex istis, quos sentit.

IV.

Accedit huc, quòd præter magnitudinem dolorum, quæ exigui temporis patientiâ redimitur, etiam ipsius patientiæ corona immensitasque præmiorum animum subeat ægrotantis, mirificeque extimulet ad fortiter patiendum. Quicumque enim apud se statuit, nunc esse tempus serendi, messem sibi valde vberem proponit; cuius spe nihil curat omnem serendi laborem. Quamcumque enim sint diuturni morbi, breues videntur cum æternitate comparati. Ita ratiocinatus est Apostolus. *Non sunt condigna passiones huius temporis ad futuram gloriam, qua reuelabitur in nobis. Id enim, quod in presenti, est momentaneum, & leue tribulationis nostræ, supra modum in sublimitate æternum gloriæ pondus operatur in nobis.* Hinc perspicuum est, si cui sui labores, morbi, molestiæ nimis magnæ prolixæque videantur, id inde fieri, quòd non vnà, ut par est, præmiorum immensitatem expendat: si enim cum breuitate huius vitæ beatitudinis æternitatem æstimaret, tantò minoris faceret laborem, quantò pluris æstimaret mercedem. Siquidem *momentaneum & leue tribulationis nostræ supra modum, in sublimitate, æternum gloriæ pondus absorbet.* Itaq; sicut scintilla ignis incidens in Occæum illico extinguitur, nec comparatione digna putatur; ita, quod in presenti est *momentaneum & leue tribulationis nostræ*, nihil est, & nihili faciendum, si speretur in æternum gloriæ pondus esse commutandum.

Rom. 8. 18.

2. Cor. 4. 17.

V.

Neque generatim dumtaxat tribulatio cum gloria est pensanda, sed singulæ quoque *passiones huius temporis*, cum singulis momentis gloriæ conferendæ sunt, ut quantumuis magnæ huius temporis passiones, ad futuram gloriam non condignæ videantur. Faciet ad rem, quod Ferrarius refert, Anno 1253. contigisse. In Hetruriæ quodam vico S. Geminiani nata erat quædam insignis puella, Fina, in quam omnes gratiæ videbantur confluisse, quas vel terra solet, vel cælum hominibus suppeditare. In ea erant bonæ corporis vires, frontis honor, oris decor. Sed longè maiores animi dotes. In paterna domo, haud aliter vixit, quàm

Ferrar. 12.
Martij.

quã si in Cœnobio, inter Virgines Deo sacratas, degeret. Corpus ieiunijs extenuabat; vigilijs debilitabat, cilicijs coërcebat. Quod orationi superfuert, tempus omne manuum labori tribuebat. Denique, ne in virgine solitudinis amorem desiderares, numquam pedem extra limen ædium paternarum extulit, nisi quando templum erat adendum. Hęc tam pretiosa gemma in priuatis tectis latitauit. Sed quid Deum latet? qui præsertim, humilia respicit. Gemmam vidit, sed ad summam nitorem exponendam. Vt igitur videas, non eadem Deo & mundo placere, valetudinem illius strauit; pulchritudinem vastauit; ex sanissima ægerrimam fecit; lectoq̃ue ita affixit, vt se se de latere in latus vertere non posset. Quamquam, quid dico, lecto? Etiam sic misera à plumis abhorruit; &, exemplo Christi sponsi sui, duræ trahi incumbentis, in aslere nudo iacuit. Huius lignæ tabulæ asperitas in caussa fuit, vt caro illius castissima passim computresceret, à scatentibus inde vermibus in profundas lacunas exesa; quas ipsi etiam mures arrodendo faciebant ampliores. Sic sponsæ suæ corpus ornauit Christus, animæ autem quod decus addidit? In hoc tam misero corpore anima non solum patiens, sed etiam quæta, immò & hilaris, & in paupertate sua exultabunda habitauit. In hunc modum diu cum doloribus pugnantis, tandem D. Gregorius (quem inter præcipuos Patronos colebat) se visendum præbuit, significauitq̃ue, oætò tantum adhuc certaminis illi dies restare, inde victoriam, & triumphos æternos secuturos. Itz euenit. Et planè apparuit, *non esse condignas passionis huius temporis ad futuram gloriam*, quæ reuelatur in patientibus. Demortuæ Finæ corpusculum sanguine & vlceribus contabefactum ita tabulæ lignæ accreuerat, vt vix vi inde reuelli posset. Ibi autem omnia in contrarium mutari cœperunt. Tabificum corpus, quod antea viuum teterrimum à se odorem exhalauerat, jam Elysium quiddam spirabat, quasi vernarum rosarum fragrantia sentiretur. Mortem illius promulgarunt, & celebrarunt æra Campana in turribus, nemine mouente, sonantia. Dum ad sepulchrum ferretur, cadauer tam diu prius ægrota, sublato in altum brachio, nutricem preces inibi fundentem ab incurabili morbo persanauit. Ad sepulchrum porrò illius

omnis generis morbi curati sunt; dæmones è corporibus hominum eiecti; defunctus puer ad vitam reuocatus, vt gloria, ad quam Fina per morbos iuit, in eadem alijs quoque reuelaretur.

VI.

Luc. 6. 38,

Sed quo modo mortalibus gloria illa, nisi per speculum, reuelaretur? Nimis circumscripta est humana ratio, non capit immensitatem. *Aeternum gloria pondus*, nullo pondere temporali expendi potest. Quare morbis salubriter vtentes solantur, se se, dum sperant *mensuram bonam, & confertam, coagitatam, & supereffluentem*. Ac ne quis putet, posse esse *mensuram bonam, confertam, & coagitatam, & supereffluentem*, sed paruum, sciat illam mensuram esse sine mensura, quam Apostolus *gloriam supra modum* appellat, vt intelligatur incredibilis eius magnitudo, quæ omnem naturæ nostræ modum excedit. In hac mensura est innumerabilis omnium bonorum numerus & varietas, quam vel cogitare quis, vel optare possit: nec tanta in hac vita occurrat morborum diuersitas, quæ infestare corpus valeat, quanta ibi voluptatum varietas. Ad numerum hunc accedit pondus pretiumque ingens, cum quo nihil potest in toto mundo comparari. Itaque in hac mensura bona & conferta inueniuntur, virtutes, & scientiæ, & diuitiæ, & honores, & dignitates, ac omnis generis bona, vel ad corpus, vel ad spiritum pertinentia, eaque longè maiora, quàm à vanis mortalibus desiderantur. Denique ita erit illa mensura coagitata, vt voluntatem beati fatiet, nihilque ei omninò desit. Quamquam & hoc ipsum totum, quantum quantum est, adhuc modicum est: neque sufficit ad mensuram implendam, nisi ipse quoque DEVS illam impleat cum omni sua sapientia, omnipotentia, bonitate, charitate, pulchritudine, & omnibus thesauris suis; quibus & in intellectu plenissimè illuminato visionem mirificam, & in voluntate, tota charitatis igne inflammata, lætitiā indefinentem efficiat. Est quidem DEVS vnicus, omnem tamen bonorum, quæ in creaturis omnibus dispersa sunt, numerum complectitur, & infinites excedit. Pondus quoque inest huic bonorum omnium Oceano, quia immensitas illa thesaurorum valorem continet infinitum. Est autem hæc ipsa thesaurorum immensitas, diciturque mensura; quia omnium se se meritis accommodat. Igitur et si vn-

cus Deus, tamen alios plus, alios minus sui participes facit; nullum tamen non satiat.

Ad hanc mensuram perducit morbus: in quo, si aliud nullum est solacium, est solacium tamen ista obtinendæ mēsuræ meditatione. Quid turbaris, ægrote, si in corpore tuo cruciatus sunt multi? plura gaudia te expectant in cælo; plura tormenta cruciabis in inferno. Quid tristaris, ægrote? magni sunt in corpore tuo cruciatus? plures, atque incomparabiliter maiores tibi sunt in cælo paratæ voluptates. Quid quereris, ægrote? Nimis diudurat morbus? Durabit infernus diutiùs; durabit diutiùs celestis beatitudo. Et, si rem rectè æstimes, nulla duratio cadit in comparationem cum æternitate. Quid gemis, quid ploras, ægrote? est tibi malè, ut sit benè; cur maus bene esse, ut sit malè? ægrotas, doles, sudas, premeris. *Voluntas Dei in te completur.* Nunc tempus est, de quo dicitur: *Euntes ibant & flebant,* Psal. 125. 6: *mittentes semina sua: aderit paulò pòst tempus, de quo dicitur: Venientes autem venient cum exultatione portantes manipulos suos.* Nunc tempus flendi, tunc gaudendi erit. *Et absterget Deus omnem lachrymam ab oculis eorum.* Nunc premimur, sed non sunt condigna passiones huius temporis ad futuram gloriam. Momentum est, quod nunc est; quod futurum est, æternum est. Et tamen id, quod in presenti est momentaneum, & leue tribulationis nostræ supra modum in sublimitate æternæ gloriæ pondus operatur in nobis. Quisquis igitur ægrotas, illa tibi in pariete describi verba cura, quæ identidem legens, putes te à Domino tuo audire: *Ad puni- Ifa. 54. 7.*
flum in modico derelinqui te, & in miserationibus magnis congregabo te. In momento indignationis abscondi faciem meam parumper à te, & in misericordia sempiterna misertus sum tui.

Hoc fundamento nixus quidam senex discipulo suo dixit. *Sit occupaverit infirmitas corporis, noli pusillanimis fieri: quia si te Dominus Deus vult corpore debilem fieri, quis es qui moleste suscipias? Nonne ipse pro te cogitat de omnibus? Numquid sine ipso vivis? Patienter ergo fer, & roga eum ut donet tibi qua expediunt, hoc est, ut quod voluntas ipsius est facias, & sedo cum patientia manducans, quod habes in charitate. Quod idcirco addit, quia etsi aliqui morbi dolores æquanimitè perferant, tamen aliunde tentantur, quia*

VII.

VIII.

Rosveid. l. 5.
vit SS PP. li.
bell. 7. c. 45.

quia putant ſe ægros meliùs tractandos. Quod eſſi eſt, tamen ad alios pertinet, quibus eſt cura ægrorum demandata. Qui ſi vel officio ſuo, vel charitati defunt, ob nimiam aut parvitatem, aut inhumanitatem; tunc ægro pugnandum eſt, *ut ſedeat cum patientia manducans, quod habet in charitate.* Non putet id ex odio ſui fieri, non aſcribat ſordibus amicorum, non iudicet inhumanitatem; ne reliquum patientiæ meritum perdat; ſed exiſtmet, etiam hoc ex Dni voluntate fieri, ad expianda illius peccata; ad augendam gloriam; ad alias, in cælo voluptates parandas. Fingat ſibi identidem inſufurrari illud: *Ad punctum, in modico dereliqui te, & in miſerationibus magnis congregabo te. In momento indignationis abſcondi faciem meam parumper à te, & in miſericordia ſempiterna miſertus ſum tui.* Non tantum tolerabilis, ſed etiam optabilis conditiõ eſt, *ad punctum, & in modico derelinqui, ut miſericordia ſempiterna fruamur.* Atque hoc remedio utendum eſt, quando infirmo à tentatore ſuggeritur, ut in ſolatium recreationes & corporis commoditates quærat, & ea procuret, quæ ſenſum mulcent, irafcaturque, ac perturbetur, quando aliquid illi deeſt, quod deſiderat, *murmurando*, ut ait Hugo de S. Victore, *de morbi gravitate, de medicamentorum acerbitate, de infirmitate ciborum, de infirmiorum & medicorum incuria.* Et in ſingulis horum quatuor, plures inuenit occaſiones conquerendi, & impatienter ea ferendi. Quibus admiſcentur multæ ſuſpiciones, & iudicia temeraria: quæ eius anxietates, melancholias, & iras augent, in eos, qui ipſius curam gerunt: & exaggerat, ſi qui ſunt defectus. Alios verò mille, qui verè non ſunt, conſingit, & moleſtias, & difficultates, quas patitur, mirum in modum exaggerat. Hæc omnia abſtergit futurorum vel ſuppliciorum, vel præmiorum meditatio, ſi tibi dici à Dno putes: *Ad punctum, in modico dereliqui te, & in miſerationibus magnis congregabo te.*

In momento indignationis abſcondi faciem meam parumper à te; & in miſericordia ſempiterna miſertus ſum tui.

CAPVT

Ma. 54. 7.

Hugo de S.
Victore lib. 1.
de claustro
animæ c. 2.